

Strategi för den offentliga konsten i Örnsköldsviks kommun

Antagen av kommunstyrelsen § 181/2024 att gälla för samtliga nämnder

Dokumentnamn: Strategi för den offentliga konsten i Örnsköldsviks kommun		Ärendebeteckning: Kst/2021:612
Dokumentägare: Förvaltningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen	Dokumentansvarig: Enhetschef, Friluftsliv, kulturarv och konst	Publiceras: Intern och extern webb
Ersätter dokument: -	Revideras: 2026	Utvärderas: 2026
Relaterade dokument: Policy för folkhälsa och social hållbarhet Riktlinjer för den offentliga konsten i Örnsköldsviks kommun		
Målgrupp: Kommunens samtliga nämnder och förvaltningar		

Inledning

Vi bygger bäst tillsammans!

2030 är Örnsköldsvik ett kreativt nav med stark utveckling där initiativ och idéer tas till vara. En plats för 65 000 nyfikna med framtidstro. Här känner människor trygghet, gemenskap och glädje.

Den offentliga konsten speglar sin samtid och utgör en viktig röst i samhällsdebatten. Att ta del av och förhålla sig till samtida konst bidrar till öppenhet och kreativitet i tanke och handling. Som en del i det av riksdagen antagna politikområdet *Gestaltad livsmiljö* medverkar den samtida offentliga konsten till att i samverkan med övriga funktioner, behov och uppdrag i stadsrummet skapa stimulerande och trygga livsmiljöer för alla. Den offentliga konsten kan skapa debatt men den kan också bygga broar mellan människor samt bidra till rörelse, gemenskap och glädje.

För att nå visionen om befolkningstillväxt behöver fler människor välja att leva, verka i och besöka Örnsköldsvik. Forskning visar att tillgången till kultur är en viktig och ibland avgörande faktor både för en familjs val av bostadsort och för ett företags etablering. Den offentliga konsten ingår som en del i kommunens kultursatsning.

Satsningar på offentlig konst ska fördelas över hela kommunen. Konsten ska vara tillgänglig för människor i olika åldrar och skeden i livet. Ett levande konstliv bidrar till utveckling och till ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Begreppet *Gestaltad livsmiljö* berör många sakområden. Samverkan och samarbeten mellan kompetenser inom det offentliga, civilsamhället, näringslivet och vetenskapen på såväl nationell som regional och lokal nivå är därför en förutsättning för en framgångsrik helhetssyn.

Syfte och mål

Genom regeringsformens 1 kap. § 2 är var och ens kulturella välfärd en grundlagsfäst rättighet och ett av tre grundläggande mål för offentlig verksamhet. De nationella kulturpolitiska målen återspeglar regeringsformen och fastställer att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling samt att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Barn och ungas rätt till kultur ska särskilt uppmärksammas.

Strategi för den offentliga konsten i Örnsköldsviks kommun stödjer kommunfullmäktiges mål och vision och är kopplad till *Policy för folkhälsa och social hållbarhet*. I kombination med *Riktlinjer för den offentliga konsten i Örnsköldsviks kommun* som beskriver förvaltning, arbetsprocesser och praktisk hantering, är syftet med detta styrdokument att fungera som vägledning och ramverk för arbetet med den offentliga konsten samt för dess integrering i kommunens övriga verksamheter.

Det övergripande målet är att alla i Örnsköldsviks kommun ska ha möjlighet att möta offentlig konst i sin vardag. Strategin innehåller uppföljningsbara mål och fastställer hur Örnsköldsviks kommun ska arbeta för att nå de fastställda målen.

Uppdrag och prioriteringar

Kultur- och fritidsavdelningen har definierat tre centrala målområden för arbetet med den offentliga konsten:

- Tillgänglighet
- Mångfald och representativitet
- Delaktighet och demokrati

Extra hänsyn ska tas till barn och unga som är en prioriterad målgrupp.

Möjligheter och utmaningar

I inledningen beskrivs några av de möjligheter som kan tillskapas genom satsningar på offentlig konst. Ett bra konstklimat och ett medvetet arbete kring den offentliga konsten berikar och bidrar till att vår kommun blir attraktiv att leva och verka i, att besöka och att återvända till.

Det kan röra sig om insatser vid ny- och större ombyggnation inom vård- och omsorgsboende, förskola och skola men även annan infrastruktur som exempelvis trafikplatser eller nyanläggning av parkområden. Till följd av slitage eller förändrad användning och inredning behöver även den konst och konstnärliga gestaltning som finns i befintliga lokaler ses över, förnyas eller omdisponeras kontinuerligt.

Till utmaningarna hör att tillgängliggöra den offentliga konsten och att skapa delaktighet hos en bred målgrupp. Mottagare av den offentliga konsten är alla - såväl invånare som besökare med varierande kunskaper, behov och förutsättningar, i varierande åldrar och i olika skeden i livet.

Ibland uppstår debatt och meningsskiljaktigheter, både kring äldre och nyttillkommen offentlig konst. Konsten behöver inte vara vacker, behaglig eller lättsmält och ska inte avkrävas olika funktioner. Den behöver heller inte utgöras av ett fysiskt objekt utan kan exempelvis vara en konstnärlig process, en ljudupplevelse eller ett performance.

Offentliga konstinköp och konstprojekt ska därför spegla en stor bredd av uttryck, idéer och inriktningar. I Örnsköldsviks kommun ska alla kunna uppleva åtminstone ett offentligt verk som känns angeläget och som engagerar och berör.

Målområde	Aktivitet
Tillgänglighet	<p>I frågor som rör tillgänglighet ska extra hänsyn tas till barn och unga som är en prioriterad målgrupp. Dessutom behöver en medvetenhet kring olika bildtraditioner, språkliga och andra barriärer finnas och ska utvecklas ytterligare.</p> <p>Offentlig konst ska placeras ut och konstprojekt eller konstuppdrag ska förläggas där förskola, grundskola och gymnasium bedrivs.</p> <p>Offentlig konst ska placeras ut och konstprojekt eller konstuppdrag ska förläggas i kommunala verksamheter där människor som av olika anledning har svårt att på eget initiativ söka upp konst och kultur befinner sig.</p> <p>Offentlig konst ska kunna upplevas vid oväntade tillfällen och på oväntade offentliga platser där människor som inte aktivt söker upp konst rör sig.</p> <p>Konst som är möjlig att uppleva och utforska med olika sinnen och utifrån olika förutsättningar ska finnas representerad i den offentliga samlingen, till exempel taktill konst, ljus- och ljudkonst.</p> <p>Information om den utplacerade konsten ska utvecklas och fördjupning på olika nivå erbjudas. I aktuella fall även till personal, exempelvis i skola och på boenden, som i sin tur kan förmedla vidare.</p> <p>För att förmedla och tillgängliggöra den offentliga konsten utifrån olika målgruppers skilda förutsättningar och behov behöver kunskap om pedagogiska metoder inhämtas, provas och utvecklas. Goda exempel och möjlighet till samverkan finns på lokal, regional och nationell nivå.</p>
Mångfald och representativitet	<p>Hur vi upplever och tar till oss konst är personligt och kan variera över tid. Därför behöver den offentliga konstsamlingen innehålla, representera och spegla en mångfald åsikter, inriktningar, uttryck och behov.</p> <p>Vid inköp och uppdrag, utplacering och förmedling ska extra hänsyn tas till barn och unga som är en prioriterad målgrupp. Dessutom behöver en medvetenhet kring olika bildtraditioner, språkliga och andra barriärer finnas och ska utvecklas ytterligare.</p>

**Delaktighet
och demokrati**

Inköp av så kallad lös konst, uppdragsformulering samt bedömning och urval vid konstprojekt ska präglas av ett inkluderande förhållningssätt.

Större konstnärliga gestaltungsuppdrag ska utlysas och upphandlas. Därmed kan ett bredare och mer representativt urval sökande nås, med skiftande bakgrunder, konstnärliga uttryck och inriktningar.

En modell för offentliga konstprojekt med pedagogiska inslag som har provats vid för- och grundskola här i kommunen ska utvecklas och användas vidare. Syftet är att göra eleverna delaktiga i den konstnärliga processen samt ge dem möjlighet att påverka sin fysiska vardagsmiljö.

Användande av olika referensgrupper ska provas i samband med större konstprojekt. Syftet är dialog och att säkra en bred och representativ offentlig konstsamling samt att låta fler röster komma till tals.

Samtidskonsten kommunicerar och problematiserar, ibland kan den uppfattas som ful eller provokativ. Var och en har rätt till sin egen upplevelse, tolkning och åsikt. Synpunkter och frågor ska bemötas på ett tillåtande och sakkunnigt sätt. Debatt ska uppmuntras och välkomnas.

Alla kan inte uppskatta all offentlig konst. Tillsammans ska vi närma oss, stå upp för och värna en samtida konstsyn och ett fritt, demokratiskt kulturliv där öppenhet råder och där kulturverksamheterna självständigt styr innehållet.

Den offentliga konsten ska ses som en resurs och utgöra en självklar del i kommunens stadsplanering och övriga processer. Arbetet kring den offentliga konsten ska göras i samverkan och stämmas av med övriga ansvarsområden i kommunen, utifrån syftet med det av riksdagen antagna politikområdet *Gestaltad livsmiljö*.

Uppföljning

Strategi för den offentliga konsten i Örnsköldsviks kommun gäller för kultur- och fritidsnämnden och berör övriga nämnder. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för implementering av *Strategi för den offentliga konsten i Örnsköldsviks kommun* i ordinarie verksamhetsplanering. Uppföljning sker som en del av den ordinarie uppföljningen av nämndens verksamhet.